

Suusikko

Metsähistorian Seuran jäsenlehti 1/2026

**PUHEEN-
JOHTAJAN
PALSTA**
s.3

**KUTSU
VUOSI -
KOKOUKSEEN**
S.4

**TOIMINTA-
KERTOMUS
VUODELTA
2025**
S.5

**TOIMINTA-
SUUNNITELMA**
2026
S.7

**TILIN-
PÄÄTÖKSIÄ
JA TALOUS-
ARVIO 2026**
S.9

**METSÄ-
HISTORIAN
SEURA RETKEILI
ETELÄISESSÄ
SUOMESSA**
OSA 2
S.10

Susikko^{1/2026}

Puheenjohtajan palsta.....	3
Kutsu vuosikokoukseen.....	4
Toimintakertomus vuodelta 2025	5
Toimintasuunnitelma 2026	7
Tilinpäätöksiä ja talousarvio 2026	9
Metsähistorian seura retkeili eteläisessä Suomessa osa 2.....	10

Susikko

METSÄHISTORIAN SEURA RY:N JÄSENTIEDOTE 1/2026

<http://www.metsahistoria.fi>
[seura\(at\)metsahistoria.fi](mailto:seura(at)metsahistoria.fi)

ISSN 2737-3428 (painettu)
ISSN 1799-0750 (verkkojulkaisu)

Julkaisija: Metsähistorian Seura ry

Ilmestyminen: Kolme kertaa vuodessa

Toimituskunta: Heikki Roiko-Jokela
Antti Koskimäki
Juha Aaltoila
Maria Roiko-Jokela
Nuutti Kiljunen

Taitto: Kirsi Salonen/Grafisa

Susikossa julkaistaan metsähistoriaan liittyviä tekstejä ja kuvia. Tekstiehdotuksia voi lähettää seuran osoitteeseen [heikki.roiko-jokela\(at\)jyu.fi](mailto:heikki.roiko-jokela(at)jyu.fi). Tekstin kirjoittamisessa on noudatettava kirjoitusohjeita, jotka ovat seuran kotisivuilla www.metsahistoria.fi/julkaisut/susikko.

Kansikuva:

Retkeläiset Vesijaon juhkakaskella.
Kuva: Erkki Eteläaho.

PUHEENJOHTAJA

Heikki Roiko-Jokela

VARAPUHEENJOHTAJA

Nuutti Kiljunen

MUUT HALLITUKSEN JÄSENET

Maria Roiko-Jokela, sihteeri

Jarmo Hämäläinen

Leena Karjalainen-Balk

Pirkko Kivinen

Kari Mielikäinen

Jukka Nerg

Erkki Etelä-Aho

Marko Rikala

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ
ihminen ja metsä

Miksi lähteä metsään?

Metsät ovat kautta vuosisatojen olleet ihmiselle taloudellisen hyvinvoinnin ja leivän lähde. Metsät ovat tarjonneet ihmiselle myös turvapaikan. Metsä ei kuitenkaan ole pelkästään maisema tai luonnon osa, vaan se on monelle tärkeä hyvinvoinnin ja terveyden lähde.

Metsä kutsuu liikkujaa ympäri vuoden. Suomen neljä vuodenaikaa tarjoavat kukin omanlaisensa kokemuksen luonnossa liikkujalle. Näin kevään kynnyksellä metsä herää hiljalleen eloon. Lumet sulavat, maa paljastuu ja valo lisääntyy päivä päivältä. Vuodenaika kutsuu ihmistä liikkumaan ulos.

Metsällä on merkittävä rooli fyysisen terveyden kannalta. Luonnossa liikkuminen lisää aktiivisuutta ja parantaa kuntoa. Se antaa myös vaihtoehdon sisäliikunnalle. Metsä houkuttelee liikkumaan usein huomaamatta. Kävely muuttuu retkeksi ja edelleen patikoinniksi - liike syntyy kuin itsestään.

Metsään lähteminen on Suomessa helppoa. Jokamiehen oikeudet mahdollistavat liikkumisen lähes kaikkialla, ja lähimetsät ovat usein aivan asuinalueiden tuntumassa. Metsät ovat matalan kynnyksen ympäristöjä, joihin voi mennä ilman erityistä suunnittelua. Kesäisin metsissä voi kävellä, pyöräillä, tarkkailla luontoa tai vain olla. Monipuolisuus tekee metsistä tärkeän osan arjen hyvinvointia.

Metsän merkitys hyvinvoinnille ei rajoitu fyysiseen liikkumiseen. Jo metsämaiseman näkeminen voi lisätä hyvinvointia. Metsässä oleskelu lievittää stressiä ja edistää myönteisiä tunteita. Jo muutama minuutti voi vähentää stressihormonien määrää elimistössä, ja hieman pidempi oleskelu kohentaa mielialaa ja parantaa keskittymiskykyä.

Metsien on todettu vaikuttavan myös henkiseen hyvinvointiin. Ne antavat vastapainoa arjen kiireelle, melulle ja rakennetulle ympäristölle. Metsä tarjoaa mahdollisuuden irrottautua arjesta ja luonnossa liikkuminen voi tuottaa jopa lisähyötyjä mielialan ja kognitiivisen palautumisen kannalta. Metsässä voi

rauhoitua ja jäsentää ajatuksia. Psykkinen ulottuvuus on tärkeä osa metsän hyvinvointivaikutuksia.

Metsä aktivoi kehoa, tukee mieltä ja tunteita.

Ihmiset arvostavat usein luonnonmukaisia, vanhoja ja helppokulkuisia metsiä. Tällaiset ympäristöt koetaan turvallisiksi ja miellyttäväiksi, mikä lisää halua viettää aikaa luonnossa. Myös ilman laatu, hiljaisuus ja esteettisyys ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat metsän tuottamiin hyvinvointihyötyihin.

Metsän merkitys korostuu myös laajemmassa mittakaavassa. Fyysisen aktiivisuuden puute ja mielenterveysongelmat ovat merkittäviä terveyshaasteita. Luonnolla on potentiaalia vastata näihin. Metsät tarjoavat helposti saavutettavan ympäristön, joka tukee sekä liikkumista että henkistä palautumista. Säännöllinen luonnossa liikkuminen voi vahvistaa hyvinvointia ja ehkäistä sairauksia.

Metsän merkitys hyvinvoinnille on monen tekijän yhteisvaikutusta. Se on liikkumista, lepoa, aistikokemuksia ja mielentilan muutoksia. Metsä ei ole vain paikka – se on kokemus, joka tukee ihmisen terveyttä kokonaisvaltaisesti. Kevään koittaessa on hyvä muistaa, että metsä on lähempänä kuin usein ajattelempa, ja sen tarjoamat hyödyt ovat kaikkien saavutettavissa.

Meillä on monta syytä lähteä metsään!

Heikki Roiko-Jokela

Metsähistorian Seuran puheenjohtaja

KUTSU VUOSIKOKOUKSEEN

Metsähistorian Seura ry:n vuosikokous pidetään

keskiviikkona 29.4.2026 kello 13–16.

Kokouspaikaksi on varattu Tieteiden talon Cedercreutz-sali,
Kirkkokatu 6, Helsinki.

Vuosikokousasiat:

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjan-tarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys
5. Esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja toiminnantarkastajien lausunto
6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä
7. Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä liittymis-, jäsen- ja kannatusmaksun suuruus kulumassa olevalle vuodelle
8. Päätetään hallituksen jäsenten ja toiminnantarkastajien palkkioista ja matkakulujen korvauksista
9. Valitaan hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet erovuoroisten tilalle
10. Valitaan kaksi toiminnantarkastajaa ja heille varahenkilöt
11. Hallituksen esitys kunniajäsenyydestä
12. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat
13. Kokouksen päättäminen

Hallitus

TERVETULO!

Kokouksen jälkeen kuullaan dosentti Kati Katajiston esitelmä tutkimushankkeessa “Metsä ja yhteiskuntarauha 1901–2000”.

Tarjoilua varten pyydämme sitovat ilmoittautumiset ja ruokarajoitteet 22.4.2026 mennessä sihteerille sähköpostitse: [seura\(at\)metsahistoria.fi](mailto:seura(at)metsahistoria.fi).

Metsähistorian Seura ry

METSÄHISTORIAN SEURA RY

Toimintakertomus vuodelta 2025

Vuosi 2025 oli Metsähistorian Seuran 31. toimintavuosi.

YLEISTÄ

Seuran jäsenmäärä 31.12.2025 oli 209 varsinaista jäsentä (2024: 211) ja 10 kannattajajäsentä (2024: 10).

Seuran hallitus vuosikokouksen 16.4.2025 jälkeen oli seuraava: Heikki Roiko-Jokela – puheenjohtaja, Nuutti Kiljunen – varapuheenjohtaja, muut jäsenet; Erkki Etelä-Aho, Jarmo Hämäläinen, Leena Karjalainen-Balk, Pirkko Kivinen, Kari Mielikäinen, Jukka Nerg ja Marko Rikala. Hallitus piti vuoden aikana seitsemän kokousta. Hallituksen kokoukset pidettiin pääsääntöisesti verkkoyhteydellä etäkokouksina.

Seuran sihteerinä ja taloudenhoitajana toimi Visa Ollikainen. Kirjanpidosta huolehti Tili-Woolen Ky Asikkalasta kesäkuuhun asti, jonka jälkeen toiminta siirtyi Päijät-Hämeen Tilitoimisto Oy:lle. Toiminnan-tarkastajat olivat Antti Koskimäki ja Pekka T. Rajala.

Metsähistorian Seura on Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja Suomen Metsäyhdistyksen jäsen.

TOIMINTA

Toiminnan kehittäminen

Vuoteen 2019 asti toiminnan perustana ollut strategia 2012–2017 tarkistettiin perusteellisesti hallituksen toimin ja sidosryhmiä kuullen. Uusi strategia vahvistettiin vuosikokouksessa 2020, jolloin sen toimeenpano ja seuranta aloitettiin.

Vuosikokous

Metsähistorian Seuran vuosikokous pidettiin keskiviikkona 16.4.2025 kello 13–16. Kokouspaikkana oli Tieteiden talon Sali 505, Kirkkokatu 6 Helsinki. Kokoukseen osallistui 20 henkilöä. Kokouksen jälkeen kuultiin Seppo Ojan esitys aiheesta ”Pehr Kalmin puut ja metsät”. Puheenjohtajana toimi Risto Hyvärinen. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat.

Retkeily

Metsähistorian Seuran vuoden 2025 retkeily suunnattiin Kanta-Hämeeseen 12.–13.9.2025. Järjestelyistä ja suunnittelusta vastasi Antti Koskimäki. Retkelle osallistui 19 henkilö ja sitä pidettiin erittäin onnistuneena. Retkeilystä kaikkineen on selostus Susikoissa 3/2025 ja 1/2026.

Tutkimus-, seminaari- ja asiantuntijatoiminta

Perinteinen Metsähistorian Seuran vuoden avaus-tapahtuma, Talven selän taittajaiset, pidettiin Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6, sali 504) keskiviikkona 19.2.2025 kello 13–15. Tilaisuuteen osallistui 23 henkilöä. Tilaisuudessa Juha Salmi esitelmöi kirjastaan ”Karhujen kanssa kairassa - Savuisen savotan tarinoita” sekä A. E. Järvisen suhteesta Osaran aukeisiin.

Tutkijaseminaari ”Määrittele metsä” järjestettiin Jyväskylän yliopistossa 7.11.2025. Tieteellisiä esitelmiä oli 8. Järjestäjinä toimivat Metsähistorian Seura, Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitos sekä Suomen Metsämuseo Lusto.

Julkaisutoiminta

Seuran hallinnoima tietokirjahanke ”Reikäkorteista ruudun ääreen ja bittiavaruuteen – Metsäsektorin digitalisoituminen 1950-luvun lopulta 2000-luvulle” eteni suunnitelmien mukaisesti. Hankkeen vastuullisena johtajana toimii Metsähistorian Seuran puheenjohtaja dosentti Heikki Roiko-Jokela, tutkijoina Jyväskylän yliopistosta Santeri Aikio, Joni Markkanen ja Tapio Roiko-Jokela. Hanke toteutetaan vuosina 2023–2025.

Vuosilusto 15

Metsähistorian Seuran ja Suomen Metsämuseo Luston yhteinen aikakauskirja ”Vuosilusto 15 – Metsien aika” ilmestyi vuonna 2025. Julkaisussa on yhdeksän vertaisarvioitua artikkelia ja siinä käsitellään mm.

seuraavanlaisia kysymyksiä: Millaisia aikoja on metsien historiassa tai metsähistoriassa? Miten metsien ajallisia muutoksia voidaan tutkia? Miten ajan koettu kiihtyminen näkyy metsissä ja metsäsuhteissa? Met-sät ovat aina Suomen kaltaisessa maassa ajankohtaisia. Millä tavalla juuri nyt on metsien aika?

Tiedotustoiminta

Seuran jäsentiedote Susikko julkaistiin kolme kertaa. Susikot ilmestyivät ilmoituksen kera sähköisenä seuran kotisivuilla. Ne myös postitettiin lehtisenä niille seuran jäsenille, jotka eivät käytä Internetiä tai eivät ole ilmoittaneet sähköpostiosoitettaan. Sivumäärää oli yhteensä 64. Edellisenä vuonna sivuja kertyi 52. Susikon tehtävänä oli perinteiseen tapaan sekä ennakotiedottaminen tilaisuuksista että kertominen toiminnan tuloksista. Julkaisujen, opintomatkojen ja tilaisuuksien esittelyt löytyvät Susikoista. Lisäksi niissä julkaistiin muun muassa metsähistoriaa käsitteleviä lyhyitä artikkeleita ja kirja-arvosteluja.

Metsähistorian Seuran verkkosivut www.metsahistoria.fi toimivat Tieteellisten seurain valtuuskunnan palvelimelta käsin. Seuran Facebook-sivuilla (www.facebook.com/groups/metsahistoria) on myös tiedotettu Seuran asioista ja keskusteltu metsähistoriasta.

Muu toiminta

Seura pitää yhteyttä perinne- ja historyayhdistyksiin ja alan muihin yhteisöihin sekä kotimaassa että ulkomailla. Suomen Metsämuseo Luston kanssa jatkettiin yhteisiä hankkeita.

Metsähistorian Seuran toiminta kaikkineen on käytännöllistä, jäsenistön ja muiden osallistujien suuntaan tapahtuvaa toimintaa.

Metsähistorian Seuran verkkosivut www.metsahistoria.fi toimivat Tieteellisten seurain valtuuskunnan palvelimelta käsin. Seuran Facebook-sivuilla (www.facebook.com/groups/metsahistoria) on myös tiedotettu Seuran asioista ja keskusteltu metsähistoriasta.

RESURSSIT JA TALOUS

Toimintaa hoidettiin pääasiassa talkootyönä. Taloushallinnosta vastasi Visa Ollikainen ja kirjanpidosta huolehti Tili-Woolen Ky kesäkuuhun asti, jonka jälkeen toiminta siirtyi Pääjät-Hämeen Tilitoimisto Oy:lle. Susikon taittotyön teki tilaustyönä Grafisa ja postituksesta sekä painatuksesta huolehti Painotalo Laine Print.

Metsämiesten Säätiöltä saatiin merkittävä 8 000 euron apuraha toiminnan kehittämiseen, tutkimukseen, kansainväliseen toimintaan, tiedotukseen ja viestintään.

Tilikauden alijäämä oli 944,87 euroa. Edellisvuonna vastaava luku oli 2 923,64 euroa alijäämäinen. Taseen loppusumma 31.12.2025 on 8 312,64 euroa. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 8 620,35 euroa. Oma pääoma vuoden vaihteessa oli 6 656,89 euroa.

Toimintasuunnitelma 2026

Vuosi 2026 on Metsähistorian Seuran 32. toimintavuosi. Tämä suunnitelma perustuu seuran strategiaan, joka vahvistettiin vuosikokouksessa 2024.

METSÄHISTORIAN SEURAN STRATEGIA

Metsähistorian Seura on käytännöllinen ja tieteellinen yhteisö, joka tutkii ja tekee tunnetuksi metsäluonnon ja metsien kestävästä käytöstä, hoidosta ja suojelemaan historiaa tulevaisuuden hyväksi.

Arvot

Laaja-alaisuus

Metsähistorian Seuran voimavarana ovat erilaiset ja erilaisissa tehtävissä toimivat ihmiset. Seura liikkuu ajassa, joka lähtee jääkaudesta ja jatkuu tulevaisuuteen. Toiminnassa on useita ulottuvuuksia elottoman ja elollisen luonnon puitteissa. Keskeisenä tehtävänä on metsien merkityksen sekä metsäsuhteen tarkastelu.

Avarakatseisuus

Seura tarkastelee avoimesti metsien kehitystä ja roolia ekologien, taloudellisten, sosiaalisten ja henkisten arvojen kautta. Seuran toimintaan vaikuttavia ja toimintaa sivuavia tieteitä ja elämäntieteitä on runsaasti luonnontieteiden, teknologian, humanismin, lääketieteen, taiteiden ja kulttuurin piirissä. Niistä hankitaan vaikutteita ja uusia tahoja etsitään. Kaikki metsiin liittyvä historia kuuluu seuran toimintapiiriin. Metsäpolitiikka on merkittävässä metsätalouksessa keskeinen aihealue. Ilmaston muutos otetaan vahvasti huomioon toiminnassa. Kansainvälisyydestä haetaan voimaa. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on merkittävä voimavara.

Asiantuntijuus

Toiminnan lähtökohdaksi ja tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan todennettu ja varmistettu tieto. Tietoa hankitaan tutkimuksista, kirjallisista tietolähteistä, toimijoilta suullisena tietona sekä käytännössä koeteltuina havaintoina. Seuran julkaisuun ja muussa tiedottamisessa olevaan tietoon voi viitata luottavaisesti.

Toiminnan painopisteet

Tiedon hankinta ja tuottaminen

Metsähistoriaan kuuluvaa tietoa hankitaan tuomalla seuran tilaisuuksiin sekä Susikon kirjoittajiksi alan parhaita asiantuntijoita. Alasta kiinnostuneita kannustetaan palkitsemalla opinnäytteiden tekijöitä. Seura avustaa alan tutkijoita. Metsähistorian alan väitöskirjoja voi hyvin valmistua yksi vuodessa ja muita opinnäytteitä viisi. Perinnetyö ja aineistojen, esimerkiksi valokuvien keruu on koko kentän ja jäsenistön tehtävissä olevaa työtä. Tämä työ tehdään systemaattiseksi ja tässä päätoimijoita ovat sen alan laitokset, keskeisenä Lusto, joiden tukena seura on.

Tiedonvälitys

Seura välittää tietoa sekä suullisesti että kirjoitetussa muodossa. Jäsenlehti Susikko on vapaasti internetin kautta luettavissa ja se on keskeinen kanava. Kirjoja tuotetaan tarvittaessa, erityisen alaan kuuluvan aiheen ilmetessä. Sähköinen viestintä on jatkuvaa ja sen ajantasaisuus on erityisen huomion kohde.

Seuran kehittäminen

Jäsenten ajan tasalla pito seuran toiminnasta ja metsähistoriasta on toiminnan kehittämisen perusedellytys. Tällä varmistetaan osaltaan, että seuraan halutaan kuulua ja siinä halutaan pysyä. Korkealaatuiset tilaisuudet palvelevat samaa asiaa. Seuran jäsenmäärää tulee kasvattaa, jotta toimintaa voidaan edelleen kehittää ja laajentaa. Seuran toiminnasta levitetään tietoa erityisesti metsäalan järjestöille.

TOIMINTA

Jäsentilaisuudet ja retkeilyt

Perinteinen Metsähistorian Seuran vuoden avaustapahtuma, Talven selän taittajaiset, pidetään 18.2.2026 kello 13–15. Tapahtuma järjestetään Tieteiden talolla Helsingissä. Jarmo Hämäläinen esittelee Metsätehon historiikin ja tarkastelee metsäteollisuuden puuhoollon keskeisiä kehityshyppäyksiä vuodesta 1945 alkaen.

Seuran vuosikokous 2026 ja esitelmätilaisuus järjestetään 29.4.2026 kello 13–16. Kokousasioiden jälkeen kuullaan dosentti Kati Katajiston esitelmän tutkimushankkeesta ”Metsä ja yhteiskuntarauha 1900–2000”.

Metsähistorian Seura järjestää vuosittain esitelmää ja seminaareja metsähistoriaan liittyvistä aiheista. Tilaisuudet, kuten muutkin seuran tapahtumat ovat avoimia kaikille asiasta kiinnostuneille.

Vuoden 2026 retkeilyn suunnataan Keuruu-Vilppula alueelle. Retkeily järjestetään alkusyksystä. Järjestelyt hoitaa Pekka T. Rajala ja Antti Koskimäki.

Julkaisut

Seura jatkaa tutkimushanketta *Reikäkorteista ”ruudun ääreen” ja bittivaruuteen – Metsäsektorin digitalisoituminen 1950-luvun lopulta 2000-luvulle*. Painovalmis käsikirjoitus lähtee vertaisarviointiin kesäkuussa 2026 ja teos pyritään julkaisemaan vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vuosilusto 16 valmistelut käynnistetään vuoden 2026 alussa. Vuosilusto 16 julkaistaan vuoden 2026 loppuun mennessä.

Muuta julkaisutoimintaa

Metsähistorian Seura toimittaa aiheita ja aineistoja julkaistavaksi metsäalan ja historia-alan julkaisuissa ja lehdissä. Seuran julkaisuja myydään seuran tilaisuuksissa, Luston Puodissa Punkaharjulla ja Tiedekirjassa Helsingissä.

Tutkimusyhteistyö ja asiantuntijatoiminta

Seura tekee aloitteita metsähistorian tutkimus- ja julkaisuhankkeista, metsäperinteen tallennuksesta sekä kartoittaa ja välittää tietoa metsähistoriaan liittyvistä, meneillään olevista tutkimushankkeista.

Pohjoismaista yhteistyötä pyritään aktivoimaan mm. Julkaisutoiminnan kautta.

Seuran jäseniä toimii asiantuntijoina erilaisissa alan hankkeissa ja muun muassa vertaisarvioitsijoina kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa.

Viestintä

Seuran toiminnasta tiedotetaan Susikossa, seuran tilaisuuksissa, verkkosivuilla, Facebookissa, sähköpostitse sekä metsäalan lehdissä ja valtakunnallisten historia- ja metsätieteiden kanavien kautta.

Jäsenlehti Susikko toimitetaan kolme kertaa seuran verkkosivuilla luettavana sähköisenä tiedotteena ja tarpeen mukaan jäsenille lähetettävänä tulosteena. Susikoiden vuotuinen sivumäärä on ollut noin 60 sivun vaiheilla.

Muu toiminta

Seura pitää yhteyttä tiedeyhteisöihin, historia- ja perinneyhdistyksiin sekä alan muihin yhteisöihin kotimaassa ja ulkomailla. Tavoitteena on keskinäinen tiedon ja kokemusten vaihto sekä yhteistyö ja työnjako. Monipuolista yhteistyötä Suomen Metsämuseo Luston kanssa jatketaan.

Hallitus pitää kokouksen 4–6 kertaa vuodessa.ssa.

YHTEYSTIEDOT

Seuran kotisivut löytyvät osoitteesta

<http://www.metsahistoria.fi>

ja sähköpostiosoite vastaavasti

seura@metsahistoria.fi

Seura käyttää myös Facebook-sivustoa ”Metsähistoria”.

Tilinpäätöksiä ja talousarvio 2026

Euroa	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026
Tuotot					
Retkeilytuotot, kotimaa	4000	5 327	4000	4120	4120
Vuosilusto, muut julkaisut	4000	348	1500	453,61	453
Kansainväliset, Pohjoismaat					
Muut tuotot					
Yhteensä	8000	5 675	5500	4573,61	4573
Kulut					
Kokous- ja neuvottelukulut	2000	2 621	1763	1100,1	1100
Toimistokulut	1000	316	300	730,2	730
Seminaarit ja muut tilaisuudet	2000	3 204	300	1308,88	1335
Retkeilykulut	4000	4 715	4000	3872,38	3900
Jäsenmaksut	300	477	477	263	270
Pankkikulut	300	209	200	246,32	250
Huomionosoitukset, edustus	200	0	30	115,3	115
Kirjaprojekti	7000	5 614	3500	3500	2400
Susikko	3000	2 768	3000	2589,46	2600
Vuosilusto ja muut julkaisut	4000	110	5800	1684,14	4788
Sihteerin palkkio	3000	3 000	3000	3000	3000
Palkkioiden sosiaalikulut		612	600	612,3	600
Kansainvälinen toiminta, pohjoismaat	200	0	0	0	0
Muut kulut		28	30	511,4	500
Yhteensä	27000	23 674	22000	19533,48	21588
Varainhankinta					
Jäsenmaksut	5500	5 375	5500	6015	6015
Kannatusmaksut	1000	900	1000		
Metsämiesten Säätiön avustus	10000	8 800	8000	8000	8000
TSV:n avustus	2500	0	3000		3000
Korkotuotot					
Varainhankinnan muut tuotot					
Yhteensä	19000	15 075	17500	14015	17015
Tulos	0	-2 924	1000	-944,87	0

Metsähistorian Seura retkeili eteläisessä Suomessa

Metsäopetusta Evolla

Metsäopetusta Evon metsäopistolla ennen ja nyt valotti lehtori Antti Sipilä. Evon metsäopistolla toimii nykyään kaksi oppilaitosta, Hämeen ammatti-instituutti ja Hämeen ammattikorkeakoulu. Hämeen ammatti-instituutista valmistuu metsuri/metsäpalvelujen tuottajia ja ammattikorkeakoulusta metsätalousinsinööriä (AMK).

Historia

Aleksanteri II antoi Ewoisten metsänhoito-opiston perustamiskäskyn 1858. Rakennusten valmistuttua metsänhoitajien koulutus alkoi virallisesti maaliskuussa 1862, mutta heidän opetuksensa siirrettiin Helsingin yliopistoon vuonna 1908. Tällöin Evolle jäi vuonna 1876 toimintansa aloittanut metsänvartiakoulu.

Metsäopiston alueella on suojeltua kulttuuriympäristöä. Eräitä 1860- ja 1870-luvuilla valmistuneita rakennuksia on yhä käytössä ja ne on suojeltu Museoviraston päätöksellä. Metsäopiston alkuperäinen rakennus paloi vuonna 1956 ja nykyinen opistorakennus valmistui 1959. Tärkein oppimisympäristö on opiston ympärillä oleva noin 1 800 hehtaarin havaintometsä, joka mahdollistaa luontevan siirtymisen luokkaopetuksesta suoraan maastoon.

Hämeen ammattiopisto Hami

Hämeen ammattiopiston Evon toimipisteessä voi opiskella metsäalan perustutkinnon valmistuen metsuriksi/metsäpalvelujen tuottajaksi sekä täydentää omaa metsäalan koulutustansa. Päivä- ja monimuoto-opiskelijoita on noin sata. Metsurit/ ja metsäpalvelujen tuottajat työskentelevät metsänhoitoyhdistysten, Metsähallituksen, metsäteollisuusyritysten, kuntien ja kaupunkien tai alan yksityisten yrittäjien palveluksessa sekä toimivat itsenäisenä yrittäjänä. Työmaita ovat talousmetsien lisäksi erikoiskohteet, joissa korostuvat maisema-, ympäristönhoito- tai luonnonsuojeluasiat.

Opiskelu metsäalan perustutkintoa varten koostuu teoria- ja työnopetuksesta, itsenäisestä opiskelusta, työpaikalla tapahtuvasta koulutuksesta joko koulutus- tai oppisopimuksena sekä näytöistä. Hamin toimintaan on tulossa muutoksia vuoden 2027 alusta alkaen. Hamin metsäalan opinnot Evolta on tarkoitus siirtää ammattiopisto Tavastian alaisuuteen ja oppimisympäristöihin. Taustalla on näkemys, että metsäpalvelujen tuottamisen kysyntä on siirtynyt kaupunkimaiseen ympäristöön. Ammattiopisto Tavastian oppimisympäristö sijaitsee Hämeenlinnassa.

Hämeen ammattikorkeakoulu

Hämeen ammattikorkeakoulussa Evolla voi opiskella metsätalousinsinööriksi (AMK). Opiskelu kestää neljä vuotta. Tällä hetkellä Evolla on noin 300 opiskelijaa ja heitä kouluttamassa reilut 10 työntekijää. Opintoissa hankitaan laaja osaaminen metsävarojen kestävästä käytöstä. Opetuksessa korostuu tiimityöskentely, joka kehittää tärkeitä työelämätaitoja. Tiimissä opiskelu tarjoaa vertaistukea muilta opiskelijoilta uusien asioiden oppimisessa. Opetuksen kielenä ovat suomi ja englanti niin luokkahuoneessa kuin metsässäkin. Tekoälyä hyödynnetään innovatiivisesti ja vastuullisesti opetuksessa.

Antti Sipilä korosti esityksessään HAMK:in AMK-opetuksen vahvuuksia:

- Rakennamme vahvoja kumppanuuksia teollisuuden, julkisen sektorin ja eri yhteisöjen kanssa. Opiskelijat pääsevät oppimaan ja tekemään yhdessä työelämän kanssa.
- Kummiyhteistyö-toimintamalli on muodostunut yritysten kanssa viimeisen viiden vuoden aikana. Tiiviiden kumppanuuksien kautta saamme aitoja työelämäprojekteja perinteisten asiantuntijaluentojen ja vierailujen lisäksi.
- HAMK:in Evon kampus on tiivis kansainvälinen yhteisö, jossa opiskelijat, opettajat ja henkilökunta tekevät tiivistä yhteistyötä.

HAMK:in metsäopetuksen tavoitteena on vähintään kaksinkertaistaa työperäisten ja kolminkertaistaa kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden maahanmuutto vuoteen 2030 mennessä. Evolla alkoi v. 2022 englanninkielinen Sustainable Forestry Management -koulutus, joka tarjoaa metsätalousinsinöörin tutkintoa vastaavan koulutuksen englanniksi.. Koulutus on maksullinen Euroopan ulkopuolisille osallistujille. Tällä hetkellä on noin 30 kansainvälistä opiskelijaa vuosittain Aasiasta ja Euroopasta. Lisäksi oppilaitos kehittää avoimen korkeakoulun tarjontaa. Kolmantena kehittämiskohteena on oppilaitosyhteistyö muiden AMK-oppilaitosten kanssa.

Erkki Eteläaho

Metsämiesten sota 1918

Pekka T. Rajala on tutkinut vuoden 1918 tapahtumia isoisänsä metsäteknikko Paavo Rajalan (1897–1963) sotakokemusten pohjalta. Hän selosti retkeläisille selville saamia asioita. Väinö Linnan Täällä pohjantähden alla -romaanitrilogia herätti Rajalan mielenkiinnon asiaan jo poikavuosina 1960-luvulla. Everstiluutnantti Antero Laineen vuonna 2007 Rajalalle välittämät tiedot Evon ja Tuomarniemen metsäopiskelijoiden osallistumisesta sotaan Kalmin pataljoonassa kasvattivat kiinnostusta entisestään.

Evolta suoraan sotaan

Paavo Rajala oli aloittanut opiskelutoveriensä kanssa metsäopinnot Evolla syksyllä 1917. Sota alkoi venäläisten sotilaiden aseistariisunnalla Pohjanmaalla

28.1.1918. Paavo kuten kaikki muutkin Evon metsäkoulun oppilaat opettajineen liittyivät sotaan valkoisten puolelle 7.2.1918. Pekan isoisä muisteli sotaan lähtöä myöhemmin 1960-luvulla: ”Ei kysytty, kummalle puolelle haluat asettua. Meille vaan jaettiin kiväärit ja komennettiin neliriviin metsäkoulun pihalle.” Sodalla on monta nimeä: vapaussota, sisällissota, kansalaissota ja vuoden 1918 kapina kuten Pekan Paavopappa sitä kutsui.

Metsäkoulut olivat paikallisten suojeluskuntien perustamispaikkoja. Lammin suojeluskunta oli perustettu Evolla 26.8.1917 ja Ähtärin suojeluskunta Tuomarniemellä 19.9.1917. Koska Lammin suojeluskunnan toiminta oli hiipunut, uusi Evon suojeluskunta perustettiin metsäkoulun opettajien johdolla sodan jo alettua 2.2.1918. Virolainen, Venäjän armeijassa palvellut majuri Hans Kalm oli tullut tammi-kuun alussa 1918 Suomeen liittyäkseen sotaan valkoisten puolelle. Peitetehtävän suojassa hän siirtyi Tuomarniemelle ja ryhtyi kouluttamaan siellä metsäkoulun oppilaille sotataitoja.

Joukot ja strategia

Kalm matkusti 1.2.1918 Mannerheimin luo Seinäjoelle valkoisen armeijan esikuntaan. Siellä hän tapasi urheilumiehenä tunnetun filosofian maisteri Lauri ”Tahko” Pihkalan ja agronomiopiskelija Niilo Sigellin (myöhemmin Hersalo). Kolmikon ajatuksena oli muodostaa joukko-osasto, joka pystyisi käymään liikkuvaa sotaa itsenäisesti talvisessa metsämaastossa. Mannerheim hyväksyi ehdotuksen, ja Kalmin joh-

Pekka T. Rajala aloittaa selostusta Metsämiesten sodasta 1918. Kuva: Antti Koskimäki.

Evon metsäkoulun opettajat ja oppilaat 1918–1919.
 Kuva: Pekka T. Rajala.

dolla perustettiin Pohjois-Hämeen I Pataljoona, jonka tehtävänä oli edetä Jyväskylän tasalta Päijänteen länsipuolitse kohti etelää. Kalmin pataljoona muodostui kolmesta jalkaväki- ja yhdestä konekiväärikomppaniasta sekä hiihto-osastosta.

Kaikkien neljän komppanian päälliköt olivat Saksasta palanneita suomalaisia jääkäreitä. Joukkueen johtajiksi ja muihin päällystötehtäviin valittiin harvoja saatavilla olleita reserviupseereita ja yliopistotai muuta ylempää koulutusta saaneita henkilöitä – maistereita, metsänhoitajia, voimistelun- ja kansakoulunopettajia sekä ylioppilaita. Kolmannen komppanian ryhmäpäälliköt (ryhmänjohtajat) valittiin Evon ja Tuomarniemen metsäkoulujen oppilaista. Loput heistä sijoitettiin miehistöksi kolmanteen komppaniaan ja pataljoonan muihin yksiköihin. Muiden komppanioiden sotilaat oli koottu pääosin Hämeen ja Keski-Suomen pitäjien miehistä. Hiihto-osastoon pääsivät kovakuntoisimmat, hiihtotaitoiset miehet.

Sissitaktiikkaa metsässä

Kalmin pataljoona sai tulikasteensa Kuhmalahden Vehkajärvellä, jossa se tuhosi saarrostaamalla 26.2.1918 suurehkon punaisen osaston. Kaksi viikkoa myöhemmin 10.3.1918 se koukkasi vihollisen selustaan ja valtasi Kuhmoisten kirkonkylän. Samassa yhteydessä Kalmin joukot tuhosivat Harmoisten kylässä punaisten sairastuvan ja teloittivat sen potilaat. Teko herätti punaisten keskuudessa suurta kauhua, ja pataljoona sai lisänimen Kuhmoisten pirut.

Padasjoen kirkonkylä vallattiin kahdessa eri taistelussa 25.3.1918. Sillä välin punaiset olivat saaneet haltuunsa Evon metsäkoulun. Metsäkoulujen oppilaista koottu kolmas komppania lähetettiin Lammille torjumaan etelän puolelta tulevaa uhkaa. Evon metsäkoulun hallinnasta käytiin kaksi eri kahakkaa 7. ja 15.4.1918. Asikkalan Vääksyssä taisteltiin kiivaasti 17.–18.4.1918. Kalmin pataljoonan joukot pystyivät lopulta murtautumaan kanavasillan yli, ja tie itään oli vapaa. Majuri Kalm oli saanut Mannerheimilta käskyn jatkaa seuraavaksi Viipurin suuntaan Mäntyharjulle.

Omapäinen Kalm halusi kuitenkin saada yhteyden Etelä-Suomen vallanneisiin saksalaisiin. Hän marssi kolmannen komppanian kanssa saksalaisten

miehittämään Lahteen. Siellä metsäkoulujen oppilaista koottu joukko sai aluksi tehtäväkseen vartioida 15 000 punavangin leiriä Fellmanin pellolla. Sieltä vangit siirrettiin myöhemmin Hennalan varuskuntaan. Kevään 1918 tapahtumat Lahdessa olivat dramaattisia: yli 700 punavankia teloitettiin; heistä 200 oli naisia. Lisäksi nälkä ja sairaudet tappoivat 1 200 vankia. Teloittajina toimivat Kalmin pataljoonan joukot, johtajinaan muun muassa valtionhoitaja Svinhufvudin pojat. Pekka T. Rajala uskoo, että yksi teloittajista oli hänen isoisänsä Paavo Rajala. Virolainen majuri Hans Kalm oli tunnettu julmuudestaan. Armoa ei sotatapahtumissa juurikaan annettu.

Sodan saldo ja jälkinäytös

Sodassa kaatui kuusitoista Evon ja seitsemän Tuomarniemen metsäkoulun oppilasta. Yksi punaisten puolella taistellut oppilas teloitettiin sodan loppuvaiheessa. Kaikki punaisten puolella sotineet ja kutsunnoista kieltäytyneet erotettiin; vain yksi heistä sai jatkaa opintojaan sodan jälkeen.

Evon metsäkoulun johtaja Olli Heikinheimo pyysi toukokuussa 1918 Kalmia palauttamaan oppilaat välittömästi koululle jatkamaan opintojaan. Myös Tuomarniemellä johtaja Arvid Borg yritti saada koulutyön käyntiin toukokuussa 1918. Vaikeuksia kuitenkin riitti: opettajista metsänhoitaja Ilmari Heimo oli määrätty sotapalvelukseen ja metsänhoitaja Ilmo Lassila oli jäänyt sisällissotaa seuranneella Itä-Karjalan retkellä brittien sotavangiksi ja viety Englantiin.

Metsähallituksen päätöksellä kaikki valkoisella puolella taistelleet oppilaat koottiin kurssin loppuajaksi Evolle. Kesän 1918 he viettivät harjoitustöissä Padasjoen Vesijaolla, koska punaiset olivat tarvelleet Evon metsäkoulun tilat. Tuomarniemen nuoremman kurssin oppilaat siirtyivät jatkamaan opintojaan Evolla ja tilalle otettiin uusi 40 oppilaan vuosikurssi.

Hans Kalm jakoi tunnustusta joukoilleen

Muistelmissaan sodan jälkeen majuri Hans Kalm jakoi tunnustusta metsäkoulujen oppilaille: ”Nämä miehet olivat koko sodan ajan pataljoonani ydinjoukkoa. Tämmöiset metsänkäyntiin tottuneet ja urheilua harrastavat miehet olivat kuin luodut pataljoonaamme varten.”

Alustuksen loppuksi Pekka T. Rajala kertoi, että hän on kerännyt sota- ja henkilöhistoriallista aineistoa metsämiesten vuoden 1918 sotaa koskevaan julkaisuun tai artikkeliin. Esityksen jälkeen olimme hiljaa ja vaikuttuneita. Kiitimme Pekkaa mittavasta historiatyöstä ja toivotimme hänelle voimia mahdollisen kirjan tekemiseen. Noissa metsäjoukoissa taistelleiden miesten tarinat ansaitsevat tulla kerrotuiksi.

Padasjoen Vesijaolle

Evolta siirryttiin Padasjoen Vesijaolle Auttoisten kylän kautta, jossa lounastettiin. Retkeläiset tutustuivat Vesijaolla maastossa Antti Koskimäen seikkaperäisen kerronnan tukemana Metsähistorian Seuran juhla- kaskeen vuodelta 1918. Alun perin kaski piti polttaa itsenäisyytemme juhluvuonna 2017, mutta sateiset säät siirsivät kaskeamisen vuodelle 2018. Kaskeksi poltettiin avohakatusta alueesta noin hehtaari. Tuh-

Seppo Hartikainen parhaimmalla koealalla. Seppo Hartikainen vuonna 2019 istutetun männyn vieressä. Alue on täydentynt luontaisilla taimilla. Kuva: Antti Koskimäki.

kan lisäämiseksi kaskialueelle jätettiin yhteensä noin sata kuutiometriä kuitupuuta. Ruista kaskeen kylvettiin leivän saamiseksi, mutta tämä viljely epäonnistui itämättömän siemenen johdosta. Nauriita saatiin jonkin verran.

Kaskialueelle istutettiin vuonna 2019 tämän ajan parhainta, jalostettua mäntyä. Keskipituudeltaan yli kaksimetrinen taimikko todettiin erinomaiseksi. Alueelle on tullut runsaasti luontaista kuusta ja rauduskoivua, joten tämäkin taimikko kasvaa vauhdilla ja toimii hiilinieluna. Kasvun ja laadun varmistamiseksi on toki tehtävä taimikon perkaus lähivuosina. Alueella on vertailukohtina täysin luontaisesti syntyneet koealat.

Airin mietteitä kasken tiimoilta

Airi Matila pohti kasken herättelemin miettein: ”Juhlakaskea katsoessani jäin taas kaipaamaan vahvempaa ymmärrystä metsien kulttuurisesta perinnöstä, kun keskustellaan talousmetsien kestävydestä. Vanhat metsänkätömuodot ovat kulttuurista pääomaa, joka sivuutetaan turhan helposti keskusteluissa suomalaisen metsän menneisyydestä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Puut kasvavat nopeasti muuttaen maisemaa ja peittäen aiemman metsänkätön jäljet.

Varsinkin yksityisten metsänomistajien tulisi tuntee oman metsän kulttuuriperintö nykyistä paremmin. Kaskenpolttokin on ollut erilaista eri puolilla Suomea. Kokoamalla tietoa oman metsän kulttuuriperinnöstä saa ymmärryksen siitä, miten puuta hyödynnettiin omavaraistaloudessa ja mitä vientituotteita jalostettiin. Yhteistyö olisi mitä suositeltavinta, sillä kulttuuriperintöselvityksiä voi tehdä seutukunnittain.”

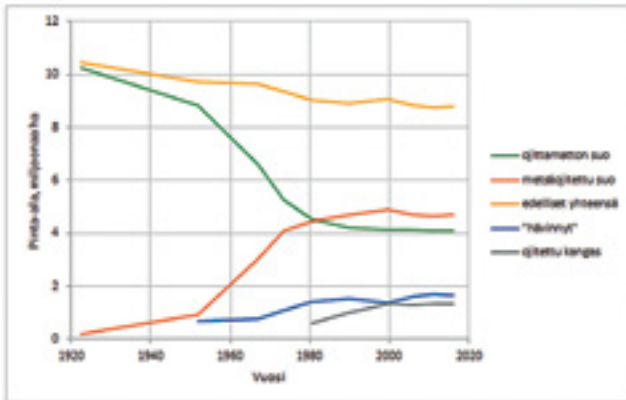
Airi Matila

Hakkuut turvemilla ja niiden vaikutus hiilidioksidin määrään

Retkeilyä jatkettiin Vesijaon alueella olevalle ojitetulle suoalueelle, jossa retkeily päätettiin. Alueella kasvoi uudistuskypsä männikkö. Näin retkemme päättyi hienosti edellisen päivään teemaan, kun Martti Paloheimo pohti Ansalassa Paloheimojen suomaille tehtyjä ojituksia ja niiden oikeutusta nykyisen tiedon valossa.

Airi tarkastelee tässä aluksi metsäojitusta. Metsäojitus aloitettiin valtion mailla 1908 ja valtio alkoi tukea taloudellisesti ojittamattomien soiden metsäojitusta yksityismailla vuodesta 1928 alkaen. Sotien jälkeen puuta tarvittiin runsaasti metsäteollisuuden raaka-aineeksi. Hakkuut ylittivät metsien kasvun 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa. Puuhuollon varmistamiseksi suunniteltiin useita toimia metsänkasvun tehostamiseksi. Puuston kasvua haluttiin lisätä myös ojituksilla, joita alettiin tukea taloudellisesti metsätalouden rahoitusohjelmilla.

Metsäojitus oli voimakkainta 1950- ja 1970-luvuilla. Tuolloin Suomen viennistä noin 80 prosenttia perustui metsäteollisuustuotteisiin. Valtiovalta halusi geopolitiikalla Suomen suuntaavan enemmän kohti länttä, kun sotakorvaukset oli viimein maksettu Neuvostoliitolle. Laajeneva metsäteollisuus nähtiin keinoksi toteuttaa Suomen kansantalouden vaurastumista. Pääomia tarvittiin. Hyvänä luotottajana pidettiin Maailmanpankkia, joka perustettiin vuonna 1944 rahoittamaan Euroopan ja Japanin jälleerakentamista. Maailmanpankilta saatiin lainaa puuntuotannon tehostamiseen, ja ojitukset käynnistyivät yhtenä metsänhoidon tehostamisen keinona.

Metsäojitettujen soiden pinta-alan kehitys ensimmäisen (1921–1924), kolmannen (1951–1953) ja viidennen-kahdennentoista (1964–2018) valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) mukaan. Hävinnyt tarkoittaa sitä pinta-alaa, joka oli 1. VMI:n aikana ojittamatonta tai metsäojitettua suota, mutta ei ole myöhemmin kummassakaan luokassa. Lähde: Ojanen ym. 2020.

Voimakkaimpien ojitusvuosikymmenten puustoja on harvennettu ja pian ne ovat uudistettavissa. Mielenkintoisia kysymyksiä ovat: Millainen on puuston hiilinielu ojitetuilla soilla? Millainen on turpeen hiilipäästö ojitetuilla soilla? Miten hakkuut vaikuttavat turvemaiden hiilidioksidin määrään?

Hakkuita turvemaiden ja niiden vaikutusta hiilidioksidin määrää esitteli Luonnonvarakeskuksen ryhmäpäällikkö, erikoistutkija Päivi Mäkiranta. Mäkiranta tiivisti tutkimusten tulokset näin: ”Suometsät ovat toimineet hiilinieluna myös ojituksen jälkeen. Puustoon sitoutuvan hiilen määrä on ylittänyt hajoavasta turpeesta syntyvät päästöt. Myös suometsien maaperä voi tietyissä tapauksissa toimia hiilennielluna. Näin on erityisesti niukkaravinteisilla suokuvioilla. Ravinteisilla kohteilla puusto kasvaa hyvin, mutta myös maaperän hajotusprosessit ovat voimakkaita. Näillä kohteilla maaperä on yleensä hiilen lähde.

Suopuustot ovat saavuttamassa puustojen osalta vaiheen (uudistuskypsien puustojen määrä kasvaa), jossa hakkuiden määrä on lisääntymässä. Uudistushakkuissa puuston hiilivarasto siirtyy pois metsästä ja se, mitä puulla tämän jälkeen tehdään, vaikuttaa vahvasti siihen millainen hiililähde puusta syntyy. Myös puuston hiilinielu romahtaa, ennen kuin pinta-kasvillisuus ja kasvava taimikko alkaa vähitellen sitoa uutta hiiltä. Maaperän päästöt pysyvät ennallaan tai vähenevät hiukan. Koko ekosysteemi muuttuu hetkellisesti hiilen lähteeksi. Jatkuvan kasvatuksen hakkuissa toimivat samat mekanismit, mutta skaala on pienempi hakkuiden intensiteetistä ja suon ominaisuuksista riippuen. Tarkasteltaessa erilaisten hakkuiden vaikutuksia suometsien hiilitaseeseen olisi syytä sisällyttää mukaan hakkuiden vaikutukset puuston koko kiertoajan/pitkän aikavälin hiilen sidontaan, vaikutukset hakattavan pinta-alan kehitykseen (riippuen tarvittavasta puuraaka-aineen määrästä) ja soiden muut ekologiset arvot.

Mäkirannan tutkimustiimiltä on tulossa vertaisarvioitu julkaisu. Tutkimustulosten numeroiden sijaan Päivi avasi meille erinomaisesti pohdittavaksi esimerkiksi sitä, miten kuivassa turpeessa tapahtuu turpeen lahoamista. Jäämme odottamaan vertaisarvioitun tutkimuksen julkistamista.

*Päivi Mäkiranta selostaa turvemaiden hiilikysymyksiä.
Kuva: Erkki Eteläaho.*